

קווים קצרים ובלתי מקיפים בעליל, לדמותו של אהובנו הבלתי נשכח,

רבי יעקב אהרן לנדוי זצ"ל

ושמא, בעקבות הדברים, נתעורר לנסות למלא את החלל הגדול שהותיר אחריו...

הבשורה הקשה והמרה, על פטירתו בדמי ימיו, של ידידנו היקר באדם, איש האשכולות ורב תבונות, ידיד ה' וידיד כל בית ישראל, המסובל בייסורים של אהבה, הרה"ח רבי יעקב אהרן זצלה"ה, הכתה אותנו בחלם ובאלם. מה נאמר ומה נדבר, גדול הכאב מאוד, בהסתלק מאתנו נפש נקי וצדיק, אחד המיוחד שבחבורתנו, לגנזי מרומים.

עצור במילין לא אוכל. עלה בלבי, שאשורר שירת חייו של רבי יעקב אהרן זצ"ל, כפי השגת ידי יד כחה. לא רבות בשנים זכיתי להכירו, ועם כל זה, ראיתי מעוטד בכל מידה נכונה, באופן מופלא ביותר. ואמנה כאן מעט מזעיר מתכונות נפשו המוזהבת, בכדי לבטא מקצת דמותו.

* * *

~ שמח בשמחת חברו

כל אחד ואחד מאנ"ש באשר הוא, יכול להעיד נאמנה, שכאשר שרתה השמחה במעונו, שמח רבי יעקב אהרן עמו בשמחה רבה, עד שנראה היה כאילו השמחה היא שמחתו האישית. ויכולני להעיד בעדות נאמנה, שכאשר פגשתי בו בתקופת נישואי והולדת בני, הרגשתי הייתה, כאילו הוא מחותן בשמחה. בכזו צהלה ושמחה בירכני מקידות לבו הטהור, בכל הברכות האמורות בתורה.

ודגש מיוחד בנקודה זו: חלק בהרגשה זו שמילאה את רוב בכל קהל אנ"ש, נבע מנקודה מיוחדת במינה. ר' יעקב אהרן זכר היטב את כל שמחות אנ"ש, גם זמן רב לאחריו. מה גדלה השתאותי, כאשר ביום ההולדת של בני, ניגש אלי ואיחל לי מזל טוב לרגל יום הולדתו, כאשר הוא מציין גם את שמו המלא.

ועתה חסדנו כל אלה...

~ לב טוב

איה סופר איה שוקל, שיוכל להעלות על גבי גוויל, את עומק טוב לבו של רבי יעקב אהרן. בשעת צד ומצוק של אחד מאנ"ש, לא מצא לבו השקט ומנוח. אך מיוחד היה בכך. ישנם בעלי-חסד שצרת אדם מישראל טורדת את מנוחתם, כיון שרע להם כאשר רע לזולת. הם טרודים מכך שרע להם. אך לא זו מדתו של רבי יעקב אהרן. הוא היה טרוד באמת מכך שפלוגי או פלמוני, סובלים.

ומדה טובה מדובה בעידן חדוותא, אשר טרח ויגע להשתתף בשמחתו של כל אחד ואחד בכל מיני אופנים. אם בבריתות שנערכו אצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, שהשתדל מאוד להשתתף בהן, והיה מזכיר את שמות רבים מאנ"ש המצפים לישועה, בעידן רעווא בשעת הברית. וכן, כאשר אחד מאנ"ש עשה שמחת בר מצוה או נישואין לאחד מצאצאיו, היה רבי יעקב אהרן טורח להגיע לשמחה, ולשמוח עם ידידיו. ובמקרים בהם ידע שלא יוכל להשתתף בשמחה עצמה, היה מתקשר לפני השמחה, לאחל מזל טוב, לברך בכל הברכות ביד ה' הטובה עליו, ולהתנצל על כך שלא יוכל להשתתף.

ומה מתאים להביא מפירוש רבינו יונה (אבות ב, ט) ההולם את מידותיו באופן מופלא:

ר' אלעזר אומר לב טוב - רמז"ל פי', שזו היא מעלת תקון המדות, לפי שדעותיו של אדם נובעות מן הלב. ובזמן שלבו טוב, כל מדותיו ישרות ודעותיו נכונות, ונמצא שמח בחלקו. ומתחבר עם הטובים, ואינו חפץ אלא בדבר שיש בו תועלת ולא הפסד. וכן כתב הרמ"ה ז"ל. ואמנם כי הדבר כן הוא בדבריהם. אך אין הפי' מתיישב לפי דרכנו. על כן, נראה לפרש, כי לב טוב ר"ל, מדת הרצון - זהו הסבלן שאינו קצר רוח. ומתרחק ממדת הכעס, ומשיב במענה רך. אף כי יעשו לו דבר רע יסבלהו, ואין מד בפיהו, כי חכו ממתקים וכלו מחמדים:

ועתה חסדנו כל אלה...

~ גמילות חסד בגופו וממונו

מספר פעמים, זכיתי להיות שותף למעשי החסד הנשגבים של רבי יעקב אהרן זצ"ל, אשר ביקשני להעביר 'חבילה' לעיר מגורי. בפעם הראשונה חשבתי לעצמי, שמסתמא רוצה הוא להעביר משהו עבור מישוה ממשפחתו. אך להפתעתי, בשעת צהריים כאשר הגעתי לתחנת האוטובוס, ראיתיו יושב שם ובידיו שתי שקיות ענק, ובהם סעודות דשנות, להשביע את לבם של ילדי משפחה פלונית, שנוולד להם ילד במהלך השבוע החולף. השפע העצום שהכילה ה'חבילה', היה בבואה לטוב לבו העולה על גדות, ולרצונו להקל על אדם בתקופה משמחת מחד, אך כרוכה בהתמודדות מאידך.

האמת ניתנה להיאמר, שבכל פעם מחדש, בושה וכלימה כיסו את פני. אם יהודי נשוא פנים ומכובד כל כך, אשר אינו בן גילו של אבי הרך הנולד, חושב עליו וטורח יחד עם נז"ב תליט"א, ומבין לו אוכל בשפע רב וביד רחבה כ"ב, איפה אני?

כאשר שחתי על כך פעם לרבי יעקב אהרן, הוא כמוכן ביטל זאת במחי יד...

ועתה חסדנו כל אלה...

~ הוי מקדים בשלום כל אדם

מהנהגותיו היפות של רבי יעקב אהרן זצ"ל, הייתה הקדמת השלום לכל אדם. כל אחד מאנ"ש יכול להעיד שכמעט בכל פעם שהגיע 'נסיעה' לירושלים, זכה לקבל ברכת 'שלום עליכם' בסבר פנים יפות ובנעימות. כאשר היה מזהה ממרחק רב אדם שהגיע 'נסיעה', היה קורא בקול גדול ובפנים צוהלות: 'שלום עליכם'!

רבי יעקב אהרן היה שואל ומתעניין באמת בשלום משפחתו ובני ביתו של כל אחד שהיה פוגש. אילו ידע על בעיה כלשהי, איתה התמודד אותו אדם, היה מתעניין בחכמה ובתבונה, אך בלי לחדוד לפרטיותו מעבר לנדרש.

ודברים נפלאים כתב הרשב"ץ ב'מגן אבות' (אבות ד, טו), התואמים להפליא את דמותו של רבי יעקב אהרן וכל מהותו:

'הוי מקדים שלום לכל אדם, ואפילו קטן ממנו, ובזה יהיה טוב לבריות'.

ועתה חסדנו כל אלה...

~ יסודין של אהבה

מסכת של ייסודים קשים, היו מנת חלקו של רבי יעקב אהרן, ברוב ימי חייו, שסבל מתחלואים קשים ומרים. והנה, מדרך העולם, שהאנשים אשר ל"ע חלו במחלה הנוראה והאיזומה, מתהלכים בצל ואין להם שמץ של חדות חיים. אך לא כן רבי יעקב אהרן. כל הדפתי דעדו עליה, לא הסירו מעל פניו את צהלתו הידועה. וקיים בנפשו דברי רבא: לקבולינהו בשמחה!

ובכך נאמר בגמרא (ברכות ה.) מאי משמע יסודין של אהבה: "פליגי בה רבי יעקב בר אידי ורבי אחא בר חנינא, חד אמר: אלו הם יסודין של אהבה - כל שאין בהן בטול תורה, שנאמר: אשרי הגבר אשר תיסדנו י-ה ומתורתך תלמדנו; וחד אמר: אלו הן יסודין של אהבה - כל שאין בהן בטול תפלה, שנאמר: ברוך א-להים אשר לא הסיר תפילתי וחסדו מאתני. אמר להו רבי אבא בדיה דרבי חייא בר אבא, הכי אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: אלו ואלו יסודין של אהבה הן, שנאמר: כי את אשר יאהב ה' יוכיח". ואשרינו שזכינו לדאות את רבי יעקב אהרן, שייסודיו לא ביטלוהו לא משיבתו על התורה כאברך צעיר, ולא מעמידתו בתפילה כחד מחסידי קמאי. ואלו הם יסודין של אהבה.

ועתה חסדנו כל אלה...

~ שמחה והתחזקות

לא אכלא פי, מלהוסיף כמה מילים, על גודל השמחה וההתחזקות שהותיר בכל מקום אשר הלך. מטבע הדברים, השגרה האפרורית, משאירה אנשים רבים באווירת דכאון מסוימת... איני יודע, אם

קיים עוד אדם בעולם, שבכל מקום אשר הוא הולך, זורה הוא טללי תחיה ושמחה על כל סביבותיו. רבי יעקב אהרן, לא היה צריך לעבוד קשה על כך. מעבר שלו במסדרון הישיבה מצד לצד בסתם יום אפרודי של חול, היה משנה משהו באוויר, ומאיר את המקום כולו, באור של שמחה וחדוה, ובאווירה של התחזקות. בקול גדול היה קורא את אחד מהמשפטים האופייניים לו, "קיינמאל איז נישט שפעט" וכדו', וכבר הייתה מתפשטת השמחה בכל הסביבה...

ועתה חסדנו כל אלה...

* * *

ידידים יקרים, אחים לדעה! הרבה יותר ממה שכתבתי, היה בדמות איש האשכולות, רבי יעקב אהרן זצ"ל. ואנו אין לנו אלא להתחזק בהמשך דרכו בקודש, בכל תחומי החיים, ובכך נמצא נוחם ונקיים רצונו ושאיפתו.

ויהי רצון, שלא יישמע עוד שוד ושיבר בגבולנו, ויקוים בנו הפסוק (ישעיהו כה, ח): בלע המות לנצח ומחה ה' אלוקים דמעה מעל כל פנים. ובמהרה יקיצו וידגנו שוכני עפר, בשוב ה' את שבות עמו ויבוא ינון לגאלנו גאולה שלמה!

אלו דברים היוצאים מן הלב הדואב,

אחד מאנ"ש, ביתר עילית

צושים

מתעצבים רבים לחילוי מקומה של אצט אצט, הלא הוא רבי יעקב אהרן אצט צ"ל.

צחיות התפקיד:

- להקדים בשלום כל אצט.
- לשמח באמת בשמחתו של חברו ולשמח אבה אנשים.
- אצט חסד בכל מהותם.
- לחשוב על אבות הצלות.
- ועוד תכונות רבות ואבות...